

	31/12 1939	31/12 1940	31/12 1941	31/12 1942	31/12 1943
Vientiteollisuus	89.99	89.10	89.30	73.76	63.35
Kotimarkkinateollisuus	3.77	7.87	10.43	22.07	29.20
Kauppaliikkeet	6.15	3.03	0.24	4.02	7.37
Muut	0.09	—	0.03	0.15	0.08

Korkomäärät.

Suomen Pankki ei kertomusvuoden aikana katsonut olevan syytä muuttaa yleisessä luotonannossaan soveltamiaan korkomääriä. Alin diskontto oli siten muuttumattomasti 4 %, niinkuin se on ollut joulukuun 3 päivästä 1934. Sitä vastoin alennettiin valtion diskonttaamien vekselien korko maaliskuun 18 päivästä alkaen 2 %:sta 1½ %:iin.

Setelistö.

Liikkeessä oleva setelistö vaihteli kertomusvuoden aikana tuntuvasti. Siinä oli havaittavissa sekä tavanmukaisia kausivaihteluita että valtion maksujen ja muiden sodasta aiheutuvien ilmiöiden vaikutusta, minkä ohella eräät erikoisluontoiset syyt painoivat leimansa setelistön muutoksiin. Kertomusvuoden ensimmäisinä viikkoina setelistö tavallisuuden mukaan pieneni, mutta tammikuun viimeisestä viikosta alkaen se taas nopeasti lisääntyi saavuttaen huhtikuun puolivälissä huipun, 10,392.4 milj. markkaa. Sen jälkeen setelistö alkoi supistua. Osaksi pieneneminen oli tavallista kausi-ilmiötä, jota veronmaksut kiihdyttivät. Osaksi tämä supistuminen johtui siitä, että julkisuudessa keskusteltiin valtio-

	31/12 1942	31/3 1943	30/6 1943	30/9 1943	31/12 1943
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk
Kultakassa	171.4	171.5	171.5	171.5	171.5
Ulkomaiset kirjeenvaihtajat ...	495.3	408.2	327.0	235.4	215.4
Ulkomaiset vekselit	3.7	1.9	1.8	1.8	2.7
Ulkomaan setelit ja korkoliput	1.4	1.7	0.7	1.0	1.2
Kotimaiset vekselit	15,872.6	17,568.1	15,634.5	15,547.8	17,189.3
Yhteensä	16,544.4	18,151.4	16,135.5	15,957.5	17,580.1

Suomen Pankin setelinantoon oikeuttavien varojen kokonaismäärä vaihteli melkoisesti kertomusvuoden varrella. Vuoden päättyessä se oli 1,035.7 milj. markkaa eli 6.3 % suurempi kuin sen alkaessa, mutta oli välillä ollut vieläkin suurempi. Lisäys oli tuntuvasti pienempi kuin lähinnä edellisenä vuonna, jolloin se oli 3,207.5 miljoonaa eli 24.0 %. Lisäys johtui yksinomaan vekselisalkun paisumisesta, ja tämä osa sete-

varainministeriön suunnittelemasta setelien leimaamisesta, jota peläten lukuisat kansalaiset kaikenlaisista kätköistä toivat seteleitä luottolaitoksiin.

Valtion toisen finanssisuunnitelman julkaiseminen ja yleensäkin lisääntynyt luottamus valtion toimenpiteisiin rahan arvon tukemiseksi vaikuttivat osaltaan samaan suuntaan. Siten setelistö heinäkuun 23 päivänä oli vain 8,933.4 milj. markkaa. Mutta sitten setelistö jälleen alkoi lisääntyä. Tähän nousuun vaikuttivat vuorostaan, sota-ajan yleisten syiden ohella, kausisyyt sekä ennen kaikkea korvausten suorittaminen talvisodan johdosta menetyksiä kärsineille. Kertomusvuoden päättyessä liikkeessä olevien setelien määrä siten nousi 10,824.9 milj. markkaan eli suuremmaksi kuin minään aikaisempaan ajankohtana. Setelistön lisääntyminen oli kuitenkin pienempi kuin edellisissä sotavuosina, nim. 1,207.6 milj. markkaa eli 12.6 % vastaten 2,300.4 miljoonaa eli 31.4 % vuonna 1942 ja 1,765.9 miljoonaa eli 31.8 % vuonna 1941.

Samalla kuin setelistö myös sellaisten varojen määrä, joita vastaan Suomen Pankilla on oikeus antaa seteleitä, on lisääntynyt. Tätä valaisee seuraava asetelma:

	31/3 1943	30/6 1943	30/9 1943	31/12 1943
	milj. mk	milj. mk	milj. mk	milj. mk
linantoon oikeuttavia varoja onkin sota-				
aikana vuosi vuodelta saanut yhä tärkeäm-				
män aseman, kun muiden tähän kuuluvien				
varojen määrä sitä vastoin jatkuvasti on				
supistunut.				
Setelikate pysyi runsaana koko kertomus-				
vuoden ajan. Vuoden alkaessa sen koko-				
naismäärä oli 107.0 % vaadittaessa makset-				
tavien sitoumusten kokonaismäärästä. Sit-				
temmin katesuhde hiukkasen heikkeni pai-				

Pankin suhde valtioon.

nuen maaliskuun alussa 99.0 %:iin, mutta vuoden päättyessä se jälleen oli kohonnut 105.5 %:iin. Verrattuna liikkeessä olevaan setelistöön katesuhde oli vielä edullisempi. Kertomusvuoden alkaessa kokonaiskate vastasi 172.0 % liikkeessä olevien setelien määrästä. Vuoden varrella tämä suhdeluku vaihteli sekä ylös- että alaspäin ja oli sen päättyessä 162.4 %.

Myöskin käyttämätön setelinanto-oikeus eli setelinantoreservi oli kertomusvuoden aikana runsas vaihdellen 1,504.2 ja 2,884.1 milj. markan välillä pääasiallisesti sen mukaan, oliko valtio ja kuinka suurin määrin ylittänyt pano- ja ottotiliään. Kertomusvuoden päättyessä setelinantoreservi oli 2,709.7 milj. markkaa eli 174.4 miljoonaa pienempi kuin sen alkaessa. Katsoen siihen, että vaadittaessa maksettavien sitoumusten määrä vuoden varrella oli lisääntynyt, setelinantoreservi suhteellisesti oli vähentynyt. Se oli näet kertomusvuoden alkaessa 18.7 % edellisestä, mutta sen päättyessä enää 16.3 % siitä, painuttuaan välillä aina 9.3 %:iin.

Seuraava asetelma valaisee tarkemmin Suomen Pankin setelinanto-oikeutta ja sen käyttöä viime vuoden viimeisenä päivänä verrattuna vastaavaan tilaan edellisen vuoden päättyessä.

Setelinanto-oikeus:

	31/12 1942 milj. mk	31/12 1943 milj. mk
Kultakassa ja ulkomaiset		
valuutat	666.7	386.9
Lain mukaan joulukuun		
13 päivästä 1939	15,877.7	17,193.2
Ohjesäännön 6 §:n mu-		
kaan	1,800.0	1,800.0
Setelinanto-oikeus	18,344.4	19,380.1

Käytetty määrä:

Liikkeessä olevat setelit	9,617.3	10,824.9
Muut vaadittaessa mak-		
settavat sitoumukset ..	5,686.7	5,711.4
Myönnettyistä kassakre-		
ditiiveistä nostamatta		
oleva määrä	156.3	134.1
Käytetty setelinanto-oi-		
keus	15,460.3	16,670.4

Setelinantoreservi:

Käytettävissä oleva	2,884.1	2,709.7
Käytetty määrä ja reservi	18,344.4	19,380.1

Sodan poikkeuksellisissa oloissa Suomen Pankin on ollut pakko, toisin kuin säännöllisissä oloissa, myöntää valtiolle luottoa, sikäli kuin muunlaisin keinoin ei ole saatu riittävästi varoja välttämättömän puolustustaistelun rahoittamiseksi. Tämä on tapahtunut pääasiallisesti valtion vekseleitä diskonttaamalla. Vuoden 1942 päättyessä tällaisten diskonttausten kokonaismäärä oli kohonnut 14,560.0 milj. markkaan. Maaliskuussa 1943 valtion vekselien määrä taas alkoi nousta kohoten huhti—toukokuussa uuteen huippuun, 16,560.0 milj. markkaan. Valtion finanssipolitiikan kiintemisen johdosta voitiin toukokuun lopussa ja kesäkuussa vähentää vekselien määrä 14,500.0 miljoonaa, mutta ei voitu estää sitä uudelleen nousemasta syksyllä. Kertomusvuoden päättyessä se oli 15,950.0 milj. markkaa eli 1,390.0 miljoonaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Sen lisäksi valtio aika-ajoin melkoisesti ylitti pano- ja ottotiliään. Ylitys oli suurimmillaan maaliskuun 8 päivänä, 1,044.2 milj. markkaa, sekä jälleen syyskuun 30 päivänä, 1,269.1 miljoonaa, mutta silloin tällöin varsinkin tammi-, touko-, kesä- ja marraskuussa, kun valtiolle erääntyi tavallista enemmän tuloja tai kun diskontattiin uusia vekseleitä, valtiolla päinvastoin oli melkoinen saaminen puheena olevalla tilillä. Kertomusvuoden päättyessä, niinkuin sen alkaessakin, ylitys oli selvitetty, niin että valtiolla oli pieni saatava pano- ja ottotilillään. Kun tämä vähennetään vekselivelasta, ilmenee, että valtion nettovelka keskuspankille kertomusvuoden alkaessa oli 14,550.1 milj. markkaa ja sen päättyessä 15,923.8 miljoonaa. Valtion Suomen Pankista saaman luoton nettomäärä lisääntyi siten kertomusvuoden aikana 1,373.7 milj. markkaa, eli 9.4 %. Lisäys oli menestyksellisen finanssipolitiikan ansiosta tuntuvasti pienempi kuin edellisissä sotavuosina, jolloin se oli ollut 3,887.5 miljoonaa vuonna 1942 ja 5,223.0 miljoonaa vuonna 1941.

Suomen Pankilla oli kertomusvuonna, niinkuin aikaisemminkin, hallussaan joitakin määriä valtion antamia obligatioita. Näitä ei kuitenkaan ole katsottu valtiolle annetuksi luotoksi, koska ne enimmäkseen on hankittu pankille sijoitustarkoituksessa ja yleisölle myytäväksi. Kertomusvuoden

alkaessa Suomen Pankin obligatiosalkussa oli tällaisia arvopapereita 274.6 milj. markan ja sen päättyessä 437.5 miljoonan kirjattusta arvosta. Lisäys, 162.9 milj. markkaa, johtui suurelta osalta pankin haltuun joutuneista korvausobligatioista.

Ulkomaiset selvitystililt.

Ulkomaista selvitystoimintaa jatkettiin kertomusvuoden aikana samoilla perusteilla kuin edellisinäkin vuosina, kuitenkin siten, että eräitä sopimuksia uusittiin ja täydennettiin. Bulgarian kanssa tehtiin uusi sopimus täydellisen selvitystilin pohjalla. Myös Turkin kanssa tehtiin uusi sopimus, mutta se on pääasiallisesti yksityiskompensatiopohjalle perustuva maksusopimus. Saksan kanssa tehtiin vakuutus- ja jälleenvakuutusmaksuliikettä koskeva lisäsopimus. Romanian, Slovakian ja Unkarin sopimuksia täydennettiin mm. eräin maksujen odotusta helpottavin määräyksin.

Vuoden 1943 aikana suoritettiin selvitystililtä viejille ym. seuraavat määrät:

	1941 milj. mk	1942 milj. mk	1943 milj. mk
Bulgaria	58.1	50.4	146.1
Espanja	17.8	47.7	54.4
Italia	279.5	425.9	378.4
Jugoslavia	1.1	—	—
Kreikka	0.0	—	—
Kroatia	—	—	8.3
Latvia	4.7	—	—
Liettua	4.1	—	—
Neuvostoliitto ..	164.1	—	—
Portugali	15.5	1.7	16.2
Ranska	39.3	191.3	196.3
Romania	0.0	0.5	50.6
Saksa	3,719.1	5,624.5	9,245.0
Hollanti	233.5	211.3	321.9
Belgia	174.0	173.8	258.1
Norja	99.8	99.7	120.3
Kenraalikuvernementti ..	—	0.7	0.3
Slovakia	4.1	10.3	20.6
Sveitsi	52.7	75.4	69.0
Tanska	522.3	779.8	934.2
Turkki	71.2	31.1	13.6
Unkari	13.0	68.7	314.3
Viro	12.9	—	—
Yhteensä	5,486.8	7,792.8	12,147.6

Ulkomainen selvitystilin oli, niinkuin tästä taulukosta näkyy, melkoista vilkkaampi kuin edellisinä vuosina. Tähän ovat syynä osaksi viennin lisääntyminen, osaksi hintojen kohoaminen. Jos vielä otetaan huomioon Saksan erikoistililtä suoritettu määrä, 54.6 milj. markkaa, saadaan selvitystilin kokonaisarvoksi 12,202.2 milj. markkaa. Vastaava kokonaisluku oli 9,530.3 miljoonaa vuonna 1942 ja 5,677.0 miljoonaa vuonna 1941. Kertomusvuoden lisäys oli siten kaikkiaan 2,671.9 milj. markkaa eli 28 %. Tilitysarvon nousu oli huomattavan suuri Saksan, Unkarin, Hollannin, Belgian, Romanian ja Bulgarian kohdalla, mutta useimpien muidenkin maiden kanssa liike vilkastui. Vain Italian, Sveitsin ja Turkin tilien käytössä ilmeni mainittavaa vähenemistä, mikä Italian kohdalla oli seurauksena syksyn sotatapahtumista.

Kertomusvuoden päättyessä selvitystilien nettosaldo osoitti 1,410.0 milj. markan velkaa ulkomaille. Nettovelka ei siten ollut täyttä puoltakaan siitä, mitä se oli ollut vuotta aikaisemmin, 2,955.8 milj. markkaa. Saksan erikoistilillä oli sitäpaitsi 2,293.0 milj. markan velka, joka sekin kokonaisuudessaan on syntynyt selvitystilivaroista. Kokonaisvelka oli siten kaikkiaan 3,703.0 milj. markkaa vastaten 3,345.4 miljoonaa vuotta ja 2,536.0 milj. markkaa kahta vuotta aikaisemmin.

Yksityiskompensatioihin osallistuville viejille Suomen Pankissa pidetyiltä tileiltä suoritettiin kertomusvuoden aikana 46.4 milj. markkaa. Sen lisäksi pankissa on 20.3 milj. markan arvosta selvitetty tällaisia kauppvoja, joissa maksu viejille on tapahtunut muulla tavalla.

Remburssit.

Remburssiliike vilkastui kertomusvuoden aikana, vientiremburssien osalta hyvinkin tuntuvassa määrässä. Tähän kehitykseen vaikutti mm. Euroopan joutuminen suursondan taisteluiden näyttämöksi, minkä johdosta ostajat ovat käyttäneet hyväkseen remburssien suomaa varmuutta tavarain toimituksista. Myyjät taas ovat useasti vaatineet remburssia saadakseen maksun suorituksen selvitystilille nopeammaksi. Näistä syistä remburssia avattiin entistä enemmän varsinkin Saksan, Romanian ja

Bulgarian kohdalla sekä samoin Italian kohdalla, vaikka ennen vilkas kaupankäynti sillä taholla loppui melkein kokonaan jo syyskuussa. Sitä vastoin avattiin vähemmän remburssia Ruotsiin, Sveitsiin ja Espanjaan käytävää kauppaa varten.

Tuontiremburssia avattiin kaiken kaikkiaan 2,432 määrältään 1,409.5 milj. markkaa vastaten 2,094 kappaletta, määrältään 1,236.7 miljoonaa vuonna 1942. Kertomusvuoden päättyessä avoinna olevien remburssien arvo oli 307.7 milj. markkaa vastaten 219.9 miljoonaa vuotta aikaisemmin.

Vientiremburssia avattiin 517, kun edellisenä vuonna oli avattu vain 189, ja niiden arvo oli 474.9 milj. markkaa vastaten 127.3 miljoonaa vuonna 1942. Kertomusvuoden päättyessä avoinna olevien vientiremburssien arvo oli 58.3 milj. markkaa eli monta

kertaa niin suuri kuin edellisen vuoden vastaava luku, 9.1 miljoonaa.

Pankin tilinpäätös.

Edellä on käsitelty tärkeimpiä niistä kohdista, joissa Suomen Pankin asemassa tapahtui muutoksia kertomusvuoden aikana. Sen lisäksi on tarkastettava pankin omaisuus- ja tulostaseita yksityiskohtaisesti.

O m a i s u u s t a s e.

Suomen Pankin omaisuustaseen tärkeimmät erät kertomusvuoden samaten kuin lähinnä edellisen vuoden päättyessä näkyvät alla olevasta asetelmasta, joka siten antaa yleiskuvan vuoden aikana tapahtuneista muutoksista:

	31/12 1942 milj. mk	31/12 1943 milj. mk
V a r a t:		
Kultakassa	171.4	171.5
Ulkomaiset valuutat	495.3	215.4
Ulkomaiset vekselit	3.7	2.7
Ulkomaan rahan määräiset setelit ja korkoliput	1.4	1.2
Diskontatut vekselit	15,872.6	17,189.3
Hypoteekkilainat	29.7	29.7
Kassakreditiviit	60.9	94.7
Suomen rahan määräiset obligatiot	327.5	435.6
Ulkomaan rahan määräiset obligatiot	262.8	292.6
Osakkeet	261.6	166.8
Pankkikiinteistö ja kalusto	12.0	32.0
Eri tilit	77.0	316.7
Yhteensä	17,575.9	18,948.2
V e l a t:		
Liikkeessä olevat setelit	9,617.3	10,824.9
Valtion pano- ja ottotilit	9.9	26.2
Muut pano- ja ottotilit	1,179.0	710.8
Postivekselit	83.3	83.6
Ulkomaiset kirjeenvaihtajat	406.1	2,296.5
Ulkomaiset selvitystililt	2,955.8	1,410.0
Eri tilit	1,052.7	1,184.3
Kasvaneet korot	41.5	29.4
Kantarahasto	1,250.0	1,250.0
Vararahasto	737.3	868.3
Pankkikiinteistöjen ja kalustojen arvo ...	12.0	32.0
Pankin voitto	231.0	232.2
Yhteensä	17,575.9	18,948.2

Edellä on jo käsitelty tärkeimpiä tilejä, sellaisia kuin kultakassaa, ulkomaisia valuttoja ja velkoja, setelistöä sekä sen katta. Muista tileistä ansaitsevat seuraavat huomiota.

Varojen puolella tapahtuneista muutoksista on mainittava, että obligatiosalkku vuoden varrella on lisääntynyt jonkin verran. Tämä johtui ennen kaikkea siitä, että pankin haltuun kertomusvuoden kuluessa joutui melkoinen määrä sen asiakkaiden saamia korvausobligatioita. Näiden arvoa alennettiin ennen tilinpäätöstä, mutta siitä huolimatta markkamääräisten obligatioiden kirjattu arvo kertomusvuoden päättyessä oli 108.1 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. Myös ulkomaanrahan määräisten obligatioiden kirjattu arvo lisääntyi kertomusvuonna 29.8 milj. markkaa. Sitä vastoin osakkeiden arvo aleni 94.8 milj. markkaa eli 36.2 %, minkä pääasiallisesti aiheutti Enso-Gutzeit Oy:n osakkeiden myynti yleisölle, yhteensä 76.2 milj. markan arvosta. Toisaalta näiden kirjanpitoarvoa on alennettu. Edelleen on mainittava, että kun Tampereella rakennettu uusi toimitalo kertomusvuoden aikana valmistui, on osa sen arvosta, 20.0 milj. markkaa, kirjattu lisäämällä tämä summa tasetilin kummallakin puolella esiintyvän „pankkikiinteistöjen ja kaluston” tiliin, joka siten nousi 32.0 milj. markkaan.

Velkojen puolella on, aikaisemmin jo kosketeltujen muutosten lisäksi, huomattava muiden pano- ja ottotilien tuntuva väheneminen, 1,179.0 milj. markasta 710.8 miljoonaan. Väheneminen oli siten 468.2 milj. markkaa eli 39.7 % ja oli osoituksena veronsuoritusten ja sotalainan maksamisen vuoden lopussa aiheuttamasta rahamarkkinain kiristymisestä.

Edelleen on todettava, että Suomen Pankin kantarahasto muuttumattomasti oli 1,250.0 milj. markkaa sekä että vararahasto kertomusvuoden aikana oli lisääntynyt 131.0 milj. markkaa. Vararahastoon oli näet kertomusvuoden alussa siirretty puolet edellisen vuoden voitosta eli mk 115,505,195: 88 sekä sittemmin eduskunnan päätöksen mukaisesti se osa voiton toisesta puoliskosta, joka ylitti valtion tuloarvion merkityn erän, so. mk 15,505,195: 88. Vuoden 1943 päättyessä Suomen Pankin omien rahastojen arvo, vuosivoittoa mukaan luke-matta, siten kaikkiaan oli 2,150.3 milj. markkaa.

Tulostase.

Pankin voitto- ja tappiotili kahdelta viime vuodelta näkyy seuraavasta asetelmasta:

	1942 mk	1943 mk
Tulot:		
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	206,097,512: 20	199,660,391: 75
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	124,205: 70	72,347: 85
Korot obligatioista	48,668,659: 30	47,705,147: 80
Osingot	—	4,598,770: 65
Agiovoitto	2,149,914: 03	1,329,897: 04
Provisiot	35,399,062: 03	42,957,686: 02
Yhteensä	292,439,353: 26	296,324,241: 11
Menot:		
Palkat ja palkkiot	17,837,890: 50	22,010,673: 25
Eläkkeet ja avustukset	1,305,808: 55	1,646,886: 75
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut ..	142,220: 85	229,558: 80
Haarakonttorien valvojien palkkiot	189,400: —	293,200: —
Setelipaino	2,970,471: 15	5,516,785: 85
Kulut	5,024,251: 75	4,965,153: 20
Poistot	29,127,878: 10	28,442,323: 25
Kiinteistötili	4,242,677: 40	—
Kaluston tiliarvon alennus	588,363: 20	1,051,684: 05
Pankin voitto	231,010,391: 76	232,167,975: 96
Yhteensä	292,439,353: 26	296,324,241: 11

Suomen Pankin kokonaistulo, joka vuonna 1942 lisääntyi voimakkaasti, nousi vuonna 1943 vain 3.9 milj. markkaa suuremmaksi kuin edellisenä vuonna. Tulon suurin erä, korkotulot kotimaisesta luotonannosta, väheni 6.4 milj. markkaa painuen 199.7 miljoonaan, mikä vähennys lähinnä johtui siitä, että valtion vekselien korkoa alennettiin, niinkuin edellä on mainittu. Todellinen korkotulo oli kuitenkin kirjattua määrää suurempi. Niinkuin edellisnäkin vuosina katsottiin näet asianmukaiseksi sodan luomien epävakaiden olojen takia edelleen kartuttaa mahdollisesti tarvittavia varauksia, minkä takia osa korkotuloista on siirretty varausten tilille. Korkotulojen tililtä on sen ohella siirretty varoja osakkeiden ja obligatioiden arvojen alentamiseen. Obligatiokorkoja kerääntyi melkein 1.0 milj. markkaa vähemmän kuin edellisenä vuonna, mikä pääasiallisesti on seurauksena siitä, että osinkotulot aikaisemmin on kirjattu obligatiokorkojen tilille, mutta nyt erotettu siitä. Osinkotulojen pääosa oli Kansainvälisen Järjestelypankin maksamia osinkoja. Pankin omistamista Enso-Gutzeit Oy:n vasta emittoituista osakkeista ei vielä suoritettu osinkoa. Agiovoitto, joka pääasiallisesti on kertynyt ulkomaan rahan myymisestä, oli melkoista pienempi kuin vuonna 1942. Sen sijaan Suomen Pankin provisiotulot lisääntyivät 7.6 milj. markkaa nousten suuremmiksi kuin aikaisemmin. Nämä tulot saatiin ensi sijassa ulkomaisesta selvitysliikkeestä ja remburssiliikkeestä.

Menopuolella useimmat erät ovat kohonneet hintatason nousun ja palkkojen vuoden alussa tapahtuneen korottamisen johdosta. Kun pankin henkilökuntaa sitäpaitsi työn laajentumisen johdosta on täytynyt lisätä, palkkamenot ovat nousseet 4.2 milj. markkaa eli runsaasti 23 %. Varsinaisten menojen summa oli vuonna 1943 34.7 milj. markkaa vastaten 27.5 miljoonaa edellisenä

sekä vain 23.1 miljoonaa vuonna 1941. Lisäys vuodesta 1942 oli siten 7.2 milj. markkaa, eli noin 26 %. Tampereen uuden talon rakennuskustannuksista samaten kuin muiden, osaksi sodan johdosta vahingoittuneiden kiinteistöjen korjauskustannuksista poistettiin yhteensä 28.4 milj. markkaa. Samoin poistettiin tavallisuuden mukaan pankin vuoden varrella hankkiman kaluston arvo, lähes 1.1 milj. markkaa.

Suomen Pankin nettovoitto vuodelta 1943 tuli näin ollen olemaan 232.2 milj. markkaa. Nettovoitto oli siten hiukan, 1.2 milj. markkaa, suurempi kuin vuonna 1942 ja samalla suurempi kuin minään aikaisempana vuonna. Jos otetaan huomioon rahan arvossa sotavuosina tapahtuneet muutokset, nettovoitto todellisuudessa kuitenkin oli paljon vaatimattomampi, kuin luvut selaisenaan osoittavat.

Nettovoiton viimeaikaista kehitystä valaisee seuraava lukusarja. Nettovoitto oli:

V. 1938	104.6	miljoonaa	markkaa
„ 1939	102.5	„	„
„ 1940	202.6	„	„
„ 1941	212.4	„	„
„ 1942	231.0	„	„
„ 1943	232,167,975	mk	96 p.

Nettovoitosta on ohjesäännön mukaisesti puolet eli 116,083,987 markkaa 98 penniä kuluvan vuoden ensimmäisessä tiliasemassa siirretty pankin vararahastoon. Tämä nousi siten 984.4 milj. markan suuruiseksi. Valtion tuloarvion on merkitty Suomen Pankin voittovaroista saatavan 100.0 milj. markan tulo. Tästä voiton puoliskosta on siten jäänyt käyttämättömiä varoja 16,083,987 markkaa 98 penniä.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että

nämä voittovarot, määrältään 16,083,987 markkaa 98 penniä, siirretään pankin vararahastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Tilintarkastus.

Vuoden 1942 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, toimittaja Hugo Aattela, kunnallisneuvos Aleksanteri Fränti, maanviljelijä Kaapro Huittinen, maanviljelijä August Kuusisto ja kunnallisneuvos Kaapro Moilanen toimittivat viime vuoden helmikuun 22 ja 26 päivien välisenä aikana pankin vuoden 1942 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti ja pankin ohjesäännön tätä koskevain säännösten nojalla pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1942.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 24, huhtikuun 29, kesäkuun 22, elokuun 31, lokakuun 27 ja joulukuun 16 päivänä.

Inventtaukset ja haarakonttorien tarkastus.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen, kassaholvien ja rahastojen sekä laina- ja vakuuskirjain ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

Sitäpaitsi on vuoden varrella tarkastettu kaikki haarakonttorit.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot.

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen, Elis Holmin hätäapurahaston sekä 1893 vuoden hätäapurahaston tilit vuodelta 1942 sekä lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Samalla kun eduskunta oli heinäkuun 15 päivänä 1942 päättänyt, että 1893 vuoden hätäapurahaston varat luovutetaan Vapaan Huollon Viipurin läänin Keskukselle käytettäväksi viime talvisodan ja nykyisen sodan johdosta Karjalassa kärsimään joutuneiden hädänalaisten auttamiseksi, se oli määrännyt, että tilit mainittujen varojen käytöstä sanottuun tarkoitukseen on aikanaan toimitettava pankkivaltuusmiesten hyväksyttäväksi. Vastaanotettuaan lokakuun 31 päivänä 1942 rahaston varat, yhteensä mk 1,617,316:35, Vapaan Huollon Viipurin läänin Keskukselle suoritettiin niiden jaon vuoden 1943 aikana sekä lähetti tämän tapahduttua jakotilityksen pankkivaltuusmiesten hyväksyttäväksi. Kokouksessaan joulukuun 16 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät tilityksen.

Johtokunta.

Pankkivaltuusmiesten esityksestä Tasavallan presidentti nimitti huhtikuun 2 päivänä antamallaan avoimella kirjeellä avoinna olleeseen Suomen Pankin johtokunnan puheenjohtajan virkaan pankin johtokunnan jäsenen, lakitiedetien kandidaatti, varatuomari Johan Wilhelm Rangellin.

Kokouksessaan kesäkuun 22 päivänä pankkivaltuusmiehet, johtokunnan esityksestä, vahvistivat johtokunnalle uuden työjärjestyksen.

Valtion vekselien diskonttokorko.

Valtiovelan aiheuttamien korkomenojen vähentämiseksi valtiovarainministeriö teki Suomen Pankin johtokunnalle esityksen, että pankin valtiolle myöntämän vekseliluoton korkoa, jonka pankkivaltuusmiehet marraskuun 26 päivästä 1941 lähtien olivat alentaneet 2½ %:iin ja kesäkuun 27 päivästä 1942 lähtien 2 %:iin, jälleen alennettaisiin ½ %:lla. Ottaen huomioon vallitsevat poikkeukselliset olosuhteet johtokunta katsoi kohtuulliseksi, että tehtyyn esitykseen suostuttaisiin, ja teki asiasta sen mukaisen ehdotuksen pankkivaltuusmiehille. Hyväksyen johtokunnan ehdotuksen pankkivaltuusmiehet päättivät, että Suomen Pankki maaliskuun 18 päivästä 1943 lähtien toistaiseksi diskontatessaan ja uudistaessaan valtion asettamia omia vekseleitä, joiden maksupäivään ei ole kolmea kuukautta pitempää aikaa, soveltaa 1½ %:n korkoa.

Vanhempaa kuin vuoden 1922 mallia olevien setelien lunastaminen.

Suomen Pankin kirjanpidon mukaan oli joulukuun viimeisenä päivänä 1942 pankin vanhempaa kuin vuoden 1922 mallia olevia seteleitä liikkeessä vielä noin 32.3 milj. markan arvosta. Koska suurin osa näistä seteleistä, joiden mallisia Suomen Pankki viimeksi on laskenut liikkeeseen vuonna 1922, on todennäköisesti joko tuhoutunut tai siirtynyt keräilijöiden kokoelmiin ja koska on asianmukaista, että vielä liikkeessä tai kätköissä olevat sanotun malliset setelit saadaan lunastetuiksi ja esittämättä jääneiden setelien arvo lunastusajan umpeen kuluttua siirretty pankin vararahastoon, johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että pankkivaltuusmiehet Suomen Pankin ohjesäännön 10 §:n nojalla määräsivät ja kuuluttaisivat, että edellä mainitut setelit on kahden vuoden kuluessa heinäkuun 1 päivästä 1943 lukien esitettävä Suomen Pankin lunastettaviksi tai vaihdettaviksi uhalla, että niitä sen jälkeen arvottomina ei enää lunasteta eikä vaihdeta. Kokouksessaan kesäkuun 22 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen, minkä jälkeen asiaa koskeva kuulutus julkaistiin Virallisessa Lehdessä ja maan tärkeimmässä sanomalehdessä.

Suomen Pankin taloustieteellisen tutkimuslaitoksen perustaminen.

Syyskuun 29 päivänä lähettämässään kirjelmässä johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankin tilastososasto ja suhdannetutkimusosasto yhdistettäisiin yhdeksi osastoksi, jota kutsuttaisiin Suomen Pankin taloustieteelliseksi tutkimuslaitokseksi. Aiheen sanotun esityksen tekemiseen oli johtokunnalle antanut lähinnä se, että mainittujen osastojen tehtävät liittyivät läheisesti toisiinsa ja osastot toimivat niiden suorittamisessa sangen kiinteässä vuorovaikutuksessa. Koska rauhan palattua esiintyy todennäköisesti joukko yleisluontoisia taloudellisia kysymyksiä, joiden ratkaisemiseksi tarvitaan päteviä tilastollisia selvityksiä ja taloustieteellisiä tutkimuksia, kuuluu keskuspankin velvollisuuksiin tukea ja edistää sanotun tarpeen tyydyttämistä ja siitä syystä kehittää tätä tarkoitusta varten pankkiin perustettuja osastoja ja järjestää niiden työskentely siten, että se olisi mahdollisimman tehokasta ja soveltuisi ajan vaatimuksiin. Suomen Pankin yhteydessä toimiva tutkimuslaitos voisi lisäksi varsinaisen tarkoituksensa ohella tarjota nuorille lahjakkaille taloustieteen harjoittajille tilaisuuden tutkimustöiden jatkamiseen ja järjestelmällisen taloustieteellisen koulutuksen saamiseen. Esitetyt tarkoitukset johtokunta katsoi parhaiten saavutettavan liittämällä pankin puheenalaiset osastot yhteen, niin että niillä olisi yhteinen johtaja, joka suunnittelisi ja järjestäisi laitoksen toiminnan sekä valvoisi sen tarkoituksenmukaisuutta ja tehokkuutta.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen sekä päättivät, että pankin tilasto- ja suhdannetutkimusosastot yhdistetään Suomen Pankin taloustieteelliseksi tutkimuslaitokseksi, jonka tehtäviin kuuluu valmistaa Suomen Pankin toimintaa ja maan yleistä taloudellista kehitystä valaisevia selvityksiä sekä suorittaa taloudellisia tutkimuksia ja muita tehtäviä, joita pankin johtokunta sille antaa.

Koska puheena olevien osastojen yhdistäminen edellytti pankkiin perustettavaksi eräitä sellaisia toimia, joita ei sisältynyt pankin ohjesäännön 21 §:ään, toimenpide aiheutti sen, että ohjesäännön sanottua pykälää oli muutettava ja asiasta niin ollen tehtävä esitys eduskunnalle. Tämän joh-

dosta johtokunta ehdotti, että pankkivaltuusmiehet pyytäisivät valtioneuvostoa antamaan eduskunnan hyväksyttäväksi lakiesityksen Suomen Pankin joulukuun 21 päivänä 1925 annetun ohjesäännön 21 §:n, sellaisena kuin se on joulukuun 22 päivänä 1938 annetussa laissa, muuttamisesta siten, että siitä poistettaisiin tilasto-osaston ja suhdannetutkimusosaston tointen nimityktykset ja niiden sijaan otettaisiin taloustieteellisen tutkimuslaitoksen johtajan, osastopäällikköjen, tutkijain ja aktuaarien toimet. Lisäksi johtokunta ehdotti, että mainittuun pykälään tehtäisiin samassa yhteydessä eräitä pankin jatkuvan kehityksen ja tehtävien erikoistumisen johdosta tarpeelliseksi osoittautuneita täydennyksiä.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan tämänkin esityksen sekä pyysivät valtioneuvostoa antamaan sen mukaisen lakiesityksen eduskunnan hyväksyttäväksi. Eduskunta hyväksyi lain esityksen mukaisena, ja Tasavallan presidentti vahvisti sen joulukuun 3 päivänä.

Tilapäisen vaihtokonttorin perustaminen Turun satamaan.

Koska valuuttasäännöstelyn johdosta ja erittäinkin sen valvonnan tehostamista silmälläpitäen oli osoittautunut tarpeelliseksi, että Suomen Pankilla olisi Turun satamassa matkustajaliikennettä palveleva toimipaikka, johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että sanotulla satama-alueella avattaisiin pankin Turun konttorin alaisena asioimistona tilapäinen vaihtokonttori. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen vahvistaen samalla, että tilapäisen vaihtokonttorin tehtäviin kuuluu Suomen rahan vaihtaminen, ulkomaan valuutan ostaminen, clearingitse saapuneiden matkarahojen maksaminen sekä niiden ylijäämän palauttaminen, pohjoismaisten matkashekkien lunastaminen ja täten saatujen matkarahojen ylijäämän palauttaminen sekä ulkomaille lähtevien matkustajien sellaisten rahavarojen talteen ottaminen, joiden maastavienti ei ole sallittua. Vaihtokonttori aloitti toimintansa toukokuun 29 päivänä Turun tullikamarin sen käytettäväksi luovuttamassa huoneessa.

Uusien toimien perustaminen.

Johtokunnan esityksestä pankkivaltuusmiehet perustivat kertomusvuoden kuluessa pankin pääkonttoriin sen liiketoiminnan laajentumisen johdosta tarpeelliseksi osoittautuneet yhden osastopäällikkö-kamreerin, yhden kamreerin, yhden nuoremman kanslistin, yhden vanhemman konttoriapulaisen, kaksi rahanlaskijan ja yhden puhelinkeskuksen hoitajan toimet sekä Tampereen konttoriin yhden puhelinkeskuksen hoitajan toimen. Lisäksi jaettiin pääkonttorin kolmekymmentä kassa-apulaisen tointa kahteen ryhmään siten, että kymmenen niistä muutettiin vanhemman kassa-apulaisen toimiksi.

Myönnetyt eläkkeet ja avustukset.

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet yhden eläkesäännön mukaisen eläkkeen ja yhden vuotuisen avustuksen. Näiden yhteinen vuotuinen määrä on 32,880 markkaa.

Palkkauksen ja eläkkeiden korottaminen sekä ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaus.

Yleisen hintain nousun ja siitä johtuneen elinkustannusten kallistumisen johdosta johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen pankin toimenhaltijain peruspalkkojen korottamisesta kertomusvuoden alusta lukien. Johtokunta oli laatinut ehdotuksensa ko. palkkojen parantamiseksi nojautumalla eduskunnan joulukuussa 1942 hyväksymään lakiin, jolla valtion viran tai toimen haltijain palkkaus järjestettiin uudelleen, sekä seuraten sanotussa laissa noudatettuja periaatteita. Peruspalkkoihin ehdotetut korotukset olivat yhteensä noin 4.2 milj. markkaa vuodessa eli 45.1 % entisistä peruspalkkoista.

Peruspalkkojen korottamisen ohella johtokunnan esitys sisälsi ehdotuksen toimenhaltijoille maksettavan ikälisän ja perhelisän uudelleen järjestämisestä yhdenmukaisesti valtion viran tai toimen haltijoille suoritettavien ikä- ja perhelisien kanssa sekä ehdotuksen samanlaisen kalliinpaikanlisän maksamisesta pankin toimenhaltijoille,

kuin mikä kuuluu valtion viran tai toimen haltijain palkkaetuihin. Niinpä johtokunta ehdotti pankin palkkaussäännön 4 §:n 1. kohtaa muutettavaksi siten, että pankin toimenhaltijoille myönnettäisiin ikälisää nelivuotiskausittain kaikkiaan viisi eri kertaa valtion viroissa ja toimissa noudatettavaksi säädetyn asteikon mukaan ja että ikälisiin oikeuttaviksi virkavuosiksi luettaisiin tällöin se aika, minkä asianomainen 21 vuotta täytettyään on ollut Suomen Pankissa vakinaisena toimenhaltijana. Niin ikään luettaisiin virkavuosiksi se aika, minkä asianomainen sotatilan aikana on ollut sotapalveluksessa. 21 vuoden ikärajaa koskeva määräys ehdotettiin lisättäväksi myös pykälän 2. kohtaan, jonka johtokunta muissa suhteissa ehdotti jätettäväksi ennalleen. Sen johdosta, että valtion ylimääräiset toimenhaltijat viime vuoden alusta alkaen saavat ikälisää, johtokunta ehdotti lisäksi, että samanlainen oikeus myönnettäisiin myös Suomen Pankin ylimääräisille toimenhaltijoille muuttamalla palkkaussäännön 7 §:n 2. kohdassa olevaa määräystä siten, että ikälisää voidaan ylimääräisissä toimissa maksaa johtokunnan harkinnan mukaan. Pankin toimenhaltijoille maksettavan perhelisän määrän johtokunta ehdotti saman suuruisiksi, kuin mikä valtion viran tai toimen haltijoillekin maksetaan, eli 2,400 markaksi vuodessa kutakin asianomaisen elätettävänä olevaa seitsemäätoista vuotta nuorempaa lasta kohden, ja otettaisiin tällöin huomioon toimenhaltijan sekä hänen aviopuolisonsa lapset ja ottoplapset.

Kokouksessaan tammikuun 20 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan edellä esitetyt ehdotukset — kalliinpaikanlisää lukuun ottamatta — sekä, koska pankin palkkaussääntö näin ollen olisi tullut suurimmalta osaltaan muutetuksi, vahvistivat pankille uuden palkkaussäännön, joka tuli voimaan vuoden 1943 alusta.

Uuden palkkaussäännön antamisesta tuli olemaan seurauksena, että pankin eläkesäännön eläkkeiden suuruutta koskeviin määräyksiin on sovellettava uusia korotettuja peruspalkkoja, mikä merkitsee sanotun palkkaussäännön voimaantulon jälkeen myönnettävien eläkkeiden nousemista samassa suhteessa kuin peruspalkkoja oli korotettu. Tämä edellytti kuitenkin, että pankin ohjesäännön 24 §:n 1. kohdassa ja

eläkesäännön 5 §:n 1. kohdassa olevia määräyksiä eläkkeen korkeimmasta määrästä, joka oli 40,000 markkaa vuodessa, oli muutettava. Voimassa olevaan valtion viran tai toimen haltijain oikeudesta eläkkeeseen annettuun lakiin oli vastaava muutos tehty joulukuun 22 päivänä 1942 annetulla lailla korottamalla valtion myöntämän eläkkeen korkein määrä 70,000 markaksi vuodessa. Pankkivaltuusmiehet katsoivat kohtuulliseksi, että Suomen Pankin eläkesäännön sallima korkein vuotuinen eläke vahvistettaisiin saman suuruisiksi, ja pyysivät valtioneuvostoa antamaan eduskunnan hyväksyttäväksi esityksen laiksi Suomen Pankin joulukuun 21 päivänä 1925 annetun ohjesäännön 24 §:n 1. kohdan muuttamisesta tämän mukaisesti. Eduskunta hyväksyi lakiesityksen helmikuun 26 päivänä, minkä jälkeen pankkivaltuusmiehet tekivät eläkesäännön 5 §:n 1. kohtaan vastaavan muutoksen.

Ennen eläkesäännön 5 §:n 1. kohdan muuttamista myönnettyjen eläkkeiden elin vanhojen peruseläkkeiden korottamisen johtokunta niin ikään ehdotti järjestettäväksi noudattaen samoja periaatteita, joiden mukaan valtion varoista ennen eläkelain muuttamista myönnettyjen eläkkeiden korottaminen helmikuun 5 päivänä 1943 annetulla lailla ja samana päivänä annetulla asetuksella oli järjestetty. Kokouksessaan maaliskuun 17 päivänä pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen sekä myönsivät nk. vanhojen peruseläkkeiden ja avustusten korottamiseen vuosittein käytettäväksi enintään 650,000 markan suuruisen määrärahan. Tämä merkitsi jo myönnettyjen eläkkeiden ja avustusten korottamista saman suuruisiksi kuin ne vastaavat eläkkeet ja avustukset, jotka myönnetään eläkesäännön 5 §:n 1. kohdan muutoksen tultua voimaan, ja käytettiin eläkkeiden suuruutta määrättäessä korotuksen perusteena samasta tai vastaavasta virasta tai toimesta, josta eläke oli myönnetty, vuoden 1943 alusta lähtien maksettavaa peruspalkkaa sekä avustusten korotuksen perusteena vastaavasta toimesta samana ajankohtana maksettua pohjapalkkiota.

Kokouksessaan tammikuun 20 päivänä pankkivaltuusmiehet johtokunnan esityksestä myönsivät 7 milj. markan suuruisen

määrärahan käytettäväksi tarpeen mukaan pankin ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaamiseen vuonna 1943 sekä kokouksessaan joulukuun 16 päivänä 7.3 milj. markan suuruisen määrärahan käytettäväksi samaan tarkoitukseen vuonna 1944.

Suomen Pankin johtosäännön 14 §:n muuttaminen.

Koska Suomen Pankin tammikuun 16 päivänä 1926 vahvistetun johtosäännön 14 §:ään sisältyneet määräykset pankin viran tai toimen haltijoille sairaus- tai muista syistä myönnettävän virkaloman ajalta maksettavasta palkasta olivat osoittautuneet vanhentuneiksi ja huomattavasti epäedullisemmiksi kuin vastaavat määräykset useimmissa muissa virastoissa ja laitoksissa, johtokunta teki pankkivaltuusmiehille ehdotuksen kysymyksessä olevan pykälän muuttamisesta yhdenmukaiseksi niiden samaa asiaa koskevien määräysten kanssa, jotka sisältyvät eduskunnan joulukuun 22 päivänä 1942 hyväksymään lakiin valtion viran tai toimen haltijain palkkauksesta. Hyväksyen johtokunnan esityksen pankkivaltuusmiehet vahvistivat johtokunnan laatiman ehdotuksen pykälän uudeksi sanamuodoksi, minkä jälkeen muutos julkaistiin asetuskokoelmassa.

Finlandia-freskomaalaukset.

Vuonna 1941 pankkivaltuusmiehet olivat tilanneet taiteilija Lennart Segerstrålelta kaksi freskomaalausta pankin pääkonttorin toimitalon pääportaikon sivuseinille. Maalauksen oli alkuaan määrä olla valmiina ennen kesäkuun 1 päivää 1942, mutta työn suorittaminen siirtyi sodan johdosta vuoden 1943 alkuun. Freskot, joista toinen kuvaa aihetta „Suomi herää” ja toinen aihetta „Suomi rakentaa”, valmistuivat lopullisesti huhtikuun alkuun mennessä, ja työn suorituksen valvojiksi kutsuttujen asiantuntijain annettua niistä erittäin kiittävän lausunnon pankkivaltuusmiehet hyväksyivät maalaukset. Freskomaalauksen paljastus toimitettiin toukokuun 4 päivänä, jota tilaisuutta Tasavallan presidentti kunioitti läsnäolollaan.

Tampereen uudisrakennus.

Johtokunta teki kertomusvuoden joulukuun 2 päivänä lähettämässään kirjelmässä

pankkivaltuusmiehille esityksen 1,019,800 markan suuruisen määrärahan myöntämisestä pankin Tampereelle rakennuttaman uudisrakennuksen erinäisten urakoitsijoiden lisäkorvausanomuksien suorittamiseksi. Urakoitsijat olivat esittäneet anomuksensa sotatilaan vedoten urakoiden tultua loppuun suoritetuiksi. Pankkivaltuusmiehet katsoivat sodan aiheuttamien poikkeuksellisten olosuhteiden vuoksi kohtuulliseksi suostua anomuksiin ja hyväksyivät johtokunnan esityksen joulukuun 16 päivänä pitämässään kokouksessa.

Uudisrakennus, jonka rakennustyöt oli aloitettu syyskuussa 1940, valmistui helmikuussa 1943, ja johtokunta oli lopputarkastusten tultua toimitetuiksi vastaanottanut rakennuksen pankille sopimusten mukaisin takuuajoin. Rakennus, jonka tilavuus on 35,750 m³, tuli kaikkine erikoiskustannuksineen ja mainitut lisäkorvaukset mukaan luettuina maksamaan kaikkiaan noin 41.4 milj. markkaa.

Haarakonttorien valvojat.

Pankin haarakonttorien valvojina ja näiden varamiehinä ovat vuonna 1944 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja kauppias Johan Verner Fredriksson sekä varamiehet tehtailija Kaarlo Edvard Kauppinen ja varatuomari Yrjö Jokiranta;

Joensuun konttori: valvojat fil.maisteri Yrjö Antero Kankaanrinta ja asianajaja, varatuomari Mauno Moilanen sekä varamiehet kaupunginjohtaja, fil.maisteri Armo Pyhälä ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos Juhana Tarma;

Jyväskylän konttori: valvojat johtaja Kaarlo Vilhelm Laitila ja apteekkari Eugen Mansnerus sekä varamiehet lehtori Herman Hämäläinen ja poliisimestari, varatuomari Eino Ilmari Karpio;

Kotkan konttori: valvojat toimitusjohtaja Veikko Aleksander Cajander ja toimitusjohtaja, pormestari Hugo Gustaf Johannes Melart sekä varamiehet kauppaoppilaitoksen johtaja, fil.maisteri Hugo Lennart Wennerstrand ja kaupunginsihteeri, hovioikeudenauskultantti Kustaa Ilmari Laaksonen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurta ja maanviljelysneuvos Niilo Ilmari Jokinen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Gunnar Valdemar Hellén ja toimitusjohtaja Pekka Karttunen;

Lahden konttori: valvojat johtaja Väinö Tuompo ja lyseon rehtori, fil.maisteri Artturi Aukusti Tähtinen sekä varamiehet toimitusjohtaja Kaarle Ilmari Halme ja kaupunginjohtaja Olavi Ilmari Kajala;

Mikkelin konttori: valvojat kihlak.tuomari Erkki Veikko Kuokkanen ja kunnallisneuvosmies Otto Kinnunen sekä varamiehet johtaja Valter Pulkkinen ja toimitusjohtaja Asko Savolainen;

Oulun konttori: valvojat toimitusjohtaja Otto Alfons Karhi ja oikeuspormestari Karl Torsten Reinilä sekä varamiehet johtaja Jalmar Kustaa Korkeakivi ja toimitusjohtaja Aarne Toivonen;

Porin konttori: valvojat johtaja Toivo Rintala ja kaupunginjohtaja, fil.tohtori Frans Vihtori Härmä sekä varamiehet kauppias Juho Antti Airio ja johtaja Yrjö Nurmi;

Sortavalan konttori: valvojat talousneuvos Sven Holst ja toimitusjohtaja Pentti Suppala sekä varamiehet lääninrovasti Oskari Fredrikki Kanervo ja toimitusjohtaja, talousneuvos Viljo Severi Paananen;

Tampereen konttori: valvojat toimitusjohtaja, dipl.insinööri Erkki Niklas Salminen ja toimitusjohtaja Alpo Pesonen sekä varamiehet oikeuspormestari Lauri Talvia ja toimitusjohtaja, eversti Eric B:son Schauman;

Turun konttori: valvojat maanviljelysneuvos Arvi Samuli Kontu ja maaherra Frans Vilho Kyttä sekä varamiehet johtajat Juho Heikki Kurkela ja Aarne Laaksonen;

Vaasan konttori: valvojat johtaja Lauri Aleksander Niinioja ja maanviljelysneuvos Jalo Toivo Lahdensuo sekä varamiehet kon-

suli Johan Alfred Viklund ja johtaja Juho Viljam Vaahtoniemi; sekä

Viipurin konttori: valvojat toimitusjohtaja, talousneuvos Hannes Neuvonen ja insinööri Reino Koivulehto sekä varamiehet toimitusjohtaja Kalle Hyvärinen ja hovioikeudenneuvos Kaarlo Artturi Järvillehto.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuusmiehinä toimivat vuonna 1943 eduskunnan valitsijamiesten sanottuun tehtävään valitsemat seuraavat henkilöt:

Tanner, Väinö, toimitusjohtaja,
Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä,
Hackzell, Antti, varatuomari,
Leppälä, Juhani, kunnallisneuvos,
Pekkala, Mauno, ylijohdaja,
v. Frenckell, Erik, dipl.insinööri,
Kilpi, Eino, päätoimittaja,
Pilppula, J. Erl., kunnallisneuvos,
Salmenoja, Pietari, sotataloudentarkastaja.

Näistä kolme ensiksi mainittua muodostivat suppeamman pankkivaltuuston. Puheenjohtajana toimi koko vuoden allekirjoittanut Tanner ja varapuheenjohtajana allekirjoittanut Vesterinen.

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1943 tilejä tarkastamaan eduskunnan valitsijamiehet valitsivat seuraavat henkilöt:

maanviljelijä *August Kuusisto,* hänen varamiehensä maanviljelijä *Matti Lepistö,* maanviljelijä *Kaapro Huittinen,* hänen varamiehensä kunnallisneuvos *Kalle Aukusti Lohi,*

kunnallisneuvos *Kaapro Moilanen,* hänen varamiehensä toimitusjohtaja *T. Valanne,* toimittaja *Hugo Aattela,* hänen varamiehensä pienviljelijä *Jalmar Linna,* sekä kunnallisneuvos *Aleksanteri Fränti,* hänen varamiehensä taloudenhoitaja *Paavo Saarinen.*

Helsingissä maaliskuun 15 päivänä 1944.

VÄINÖ TANNER.

Vihtori Vesterinen.
Mauno Pekkala.

Antti Hackzell.
Erik v. Frenckell.

Juhani Leppälä.
Eino Kilpi.

J. Erl. Pilppula.

P. Salmenoja.

Esko K. Leinonen.